

PENGURUSAN TATATERTIB DALAM PERKHIDMATAN AWAM

Zarina binti Jaafar

(email : zarinaj@intansabah.intan.my)

Unit Pengurusan Sumber Manusia

ELEMEN-ELEMEN PSM SEKTOR AWAM

USAHA-USAHA KE ARAH PEMANTAPAN DISIPLIN DALAM PERKHIDMATAN AWAM

**1. Penguatkuasaan
Tatatertib**

**2. Pencegahan
Rasuah**

**3. Program Penerapan
Nilai-nilai Murni**

**4. Penubuhan J/K
Keutuhan
Pengurusan**

**5. Pembudayaan
Integriti**

TAKRIFAN

Tatalaku – sistem atau peraturan perilaku peribadi seseorang individu, kumpulan dan sebagainya

Kelakuan – Tabiat yang diasa dilakukan, perangai dan perbuatan

RASIONAL

1. Supaya pegawai awam memahami, menghayati dan membudayakan tatakelakuan sebagai seorang penjawat awam
2. Memelihara imej perkhidmatan awam;
3. Pembangunan modal insan minda kelas pertama melalui pelaksanaan tatatertib yang berkesan
4. Menghukum pegawai yang melakukan kesalahan/melanggar peraturan

KOMPONEN SISTEM TATATERTIB DALAM PERKHIDMATAN AWAM

PERATURAN

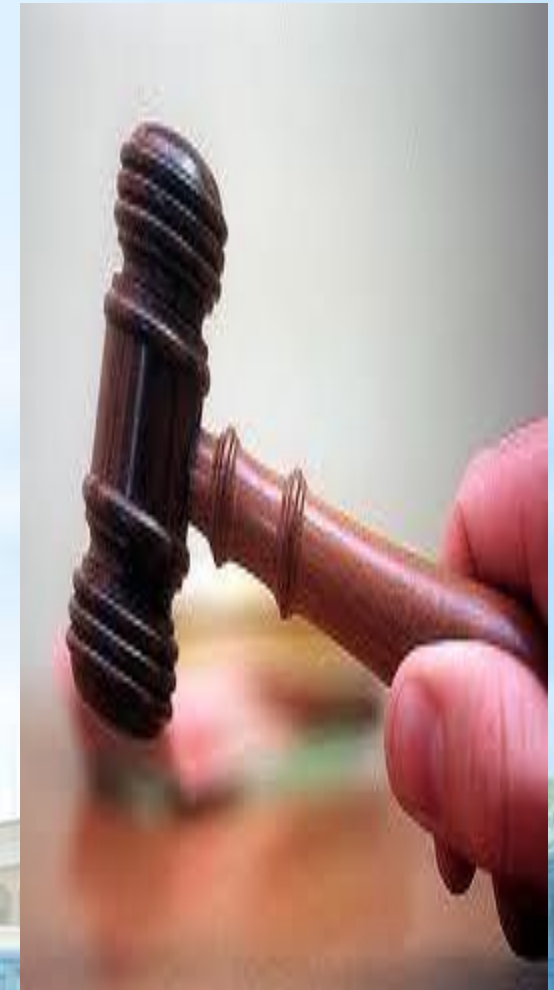
TATAKELAKUAN DAN LARANGAN

PIHAK BERKUASA TATATERTIB

PROSEDUR / TATACARA

HUKUMAN

RAYUAN

PERATURAN YANG DIGUNAPAKAI

P.U.(A)395/1993

- Peraturan-peraturan Pegawai Awam Kelakuan Dan Tatatertib) 1993
- Menggantikan Bab D 1980, Perintah-Perintah Am Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib)

P.U.(A)396/1993

- Peraturan-peraturan Lembaga Tatatertib Perkhidmatan Awam 1993
- Menggantikan Peraturan-peraturan Lembaga Tatatertib Perkhidmatan Awam 1972

P.U.(A)396/1993

- Pekeliling/Surat Pekeliling/Surat Pekeliling Am
- PKPA/Surat Edaran/Akta Berkaitan

P.U.(A) 395/1993

PUNCA KUASA

**Perkara 132(2)
Perlembagaan
Persekutuan**

**TARIKH
KUATKUASA**

15 Disember 1993

PINDAAN

P.U.(A)329/1995

21.9.1995

P.U.(A)478/1996

26.9.1996

P.U.(A)246/2002

20.6.2002

P.U.(A)111/2006

23.3.2007

P.U.(A)132/2007

29.3.2007

PERATURAN-PERATURAN PEGAWAI AWAM (KELAKUAN & TATATERTIB 1993)

BAHAGIAN	PERATURAN
Tatakelakuan	Peraturan 4
Larangan	Peraturan 4A hingga 24
Prosidur/Tatacara	Peraturan 25 hingga 37 Peraturan 49 hingga 51
Konsep Tahan Kerja & Gantung Kerja	Peraturan 43 hingga 45
Hukuman	Peraturan 38 hingga 42
Umum	Peraturan 3C, 52 dan 53

KONSEP PENAHANAN KERJA DAN PENGANTUNGAN KERJA

PENAHANAN KERJA
BAGI
MAKSUD PENYIASATAN

PERATURAN
43

PENAHANAN KERJA

PERATURAN
44, 46, 47, 48

PENGANTUNGAN
KERJA

PERATURAN 45,
46, 47, 48

HAK UNTUK DIDENGAR

- PERKARA 135 FASAL (2) PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

“ (2) TIADA SESEORANG ANGGOTA MANA-MANA PERKHIDMATAN AWAM YANG TERSEBUT DI ATAS ITU BOLEH DIBUANG KERJA ATAU DITURUNKAN PANGKAT DENGAN TIDAK DIBERI PELUANG YANG MUNASABAH UNTUK DI DENGAR “

PENGECUALIAN HAK UNTUK DIDENGAR

- PERKARA 135 FASAL (2) PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN
- Atas sebab sabitan jenayah
- Atas alasan yang munasabah mengikut pertimbangan pihak berkuasa tatatertib (PBTT) yang ada kuasa buang kerja atau turun pangkat
- Atas sebab keselamatan mengikut pertimbangan Yang Dipertuan Agong
- Atas sebab perintah tahanan, buang negeri dan sebagainya
- Kes penamatan perkhidmatan demi kepentingan awam (Kes Mahan Singh - 1978)

HUKUM UNDANG-UNDANG TABII (RULES OF NATURAL JUSTICE)

**HAK UNTUK DIDENGAR/
RIGHT TO BE HEARD/**

**HUKUM MENCEGAH BERAT
SEBELAH/
RULE AGAINST BIAS**

HAK UNTUK DIDENGAR

Prinsip ini mengandungi aspek :

Notis pemberitahuan
–
fakta kes

Peluang membuat
representasi bertulis
selama 21 hari

Hak diberitahu
keputusan

Pertimbangan kes
terdahulu

Hak diwakili peguam/
Mengemukakan saksi

HAK UNTUK DIDENGAR

Diberi kepada pegawai untuk :

- memberitahu butir-butir kes
- peluang representasi
- membolehkan PBTT membuat keputusan yang adil

HUKUM MENCEGAH BERAT SEBELAH

- (i) Dipakai oleh PBTT
- (ii) Berkecuali/Terbuka/Bebas

Tidak
mengambil kira
faktor luar

Tidak ada
kepentingan/
perhubungan/
pertalian
keluarga

Berdasarkan
maklumat
yang
dibentang
sahaja

Pegawai
Pelapor tidak
boleh
menganggotai
Lembaga
Tatatertib

PETIKAN PERATURAN 3C P.U.(A)395/1993

3C(1) Adalah menjadi tugas tiap-tiap pegawai untuk menjalankan kawalan dan pengawasan tata tertib ke atas pegawai bawahannya dan mengambil tindakan yang sesuai dalam tiap-tiap hal pelanggaran mana-mana peruntukan peraturan-peraturan ini.

3C(2) Seseorang yang tidak menjalankan kawalan dan pengawasan tata tertib ke atas pegawai bawahannya atau tidak mengambil tindakan terhadap pegawai bawahannya yang melakukan pelanggaran tata tertib, hendaklah disifatkan cuai dalam melaksanakan tugasnya dan tidak bertanggungjawab, dan dia boleh dikenakan tindakan tata tertib.

PERATURAN 4, PERATURAN-PERATURAN PEGAWAI AWAM (KELAKUAN DAN TATATERTIB) 1993

4. (1) Seseorang pegawai hendaklah pada setiap masa dan pada setiap ketika memberikan taat setia yang tidak berbelah bagi kepada Yang Dipertuan Agong, negara dan kerajaan

4(2) Seseorang pegawai tidak boleh :

- (a) membelakangkan tugas awamnya demi kepentingan persendiriannya;**
- (b) berkelakuan dengan sedemikian cara yang mungkin menyebabkan kepentingan persendiriannya bercanggah dengan tugas awamnya;**
- (c) berkelakuan dengan apa-apa cara yang mungkin menyebabkan syak yang munasabah bahawa :**
  - (i) dia telah membiarkan kepentingan persendiriannya bercanggah dengan tugas awamnya hingga menjejaskan kegunaannya sebagai pegawai awam atau**
  - (ii) dia telah menggunakan kedudukan awamnya bagi faedahnya sendiri;**

4(2) Seseorang pegawai tidak boleh :

- (d) berkelakuan dengan sedemikian cara hingga memburukkan nama atau mencemarkan nama perkhidmatan awam;
- (e) kurang cekap atau kurang berusaha;
- (f) tidak jujur dan tidak amanah;
- (g) tidak bertanggungjawab;
- (h) membawa apa-apa bentuk pengaruh atau tekanan luar untuk menyokong atau memajukan tuntutan;
- (i) ingkar perintah; dan
- (j) cuai dalam melaksanakan tugas.

DITEGAH SAMA SEKALI (MUTLAK)

PERATURAN	LARANGAN
4A	GANGGUAN SEKSUAL
7	MENYALAHGUNA DADAH
9	MENERIMA/MEMBERI KERAIAN
11	MENYENGGARA TARAF HIDUP MELEBIHI DARIPADA EMOLUMEN RASMI DAN PENDAPATAN PERSENDIRIAN YANG SAH
12	MEMINJAM WANG/MENJADI PENJAMIN
13	KETERHUTANGAN KEWANGAN YANG SERIUS
15	MEMINJAMKAN WANG DENGAN BUNGA
16	PENGLIBATAN DALAM PASARAN HADAPAN
17	CABUTAN BERTUAH DAN LOTERI
18	PENERBITAN BUKU BERDASARKAN MAKLUMAT TERPERINGKAT
20	PENYUNTING AKHBAR/MAJALAH/JURNAL
21	KEGIATAN POLITIK
24	TIDAK HADIR BERTUGAS TANPA CUTI/TANPA KEBENARAN/ TANPA SEBAB YANG MUNASABAH

BOLEH DIBUAT DENGAN KEBENARAN

PERATURAN	JENIS LARANGAN	KEBENARAN
5	PEKERJAAN LUAR	KETUA JABATAN
6	PAKAIAN	KPPA
8	HADIAH	KETUA JABATAN
10	PEMUNYAAN HARTA	KETUA JABATAN
19	PENYATAAN AWAM	MENTERI
21	KEGIATAN POLITIK i) KUMPULAN SOKONGAN ii) CUTI SEBELUM BERSARA	KPPA/KSU
22	MEMBAWA PERBICARAAN UNDANG-UNDANG/BANTUAN GUAMAN	KSU

KONSEP TAHAN KERJA DAN GANTUNG KERJA

PENAHANAN KERJA BAGI MAKSUD PENYIASATAN PERATURAN 43

1. BOLEH DITAHAN KERJA, JIKA DISYAKI DENGAN MUNASABAH MELAKUKAN

- KESALAHAN JENAYAH
- PELANGGARAN TATATERTIB YANG SERIUS

- FAKTOR DIAMBILKIRA :
  - (i) Secara langsung berkaitan dengan tugas rasmi
  - (ii) Kehadirannya menggendalakan siasatan

PENAHANAN KERJA BAGI MAKSUD PENYIASATAN PERATURAN 43

2. PIHAK BERKUASA TATATERTIB

- YANG ADA KUASA BUANG KERJA ATAU TURUN PANGKAT

3. TEMPOH

- TIDAK MELEBIHI 2 BULAN – (bagi maksud memudahkan siasatan)

4. EMOLUMEN

- DIBAYAR 100%

5. TAHAN KERJA TERHENTI JIKA TELAH DIMULAKAN

- PROSIDING JENAYAH
- TINDAKAN TATATERTIB DENGAN TUJUAN BUANG KERJA

PENAHANAN KERJA PERATURAN 44

1. BOLEH DALAM 2 KEADAAN :

- KESALAHAN JENAYAH TELAH DIMULAKAN; ATAU
- TINDAKAN TATATERTIB DENGAN TUJUAN BUANG KERJA ATAU TURUN PANGKAT TELAH DIMULAKAN

- FAKTOR DIAMBILKIRA :
  - (i) Kaitan secara langsung dengan tugas;
  - (ii) Kehadirannya menghalang siasatan; dan
  - (iii) Mendatang keadaan serba salah kepada ketua Jabatan

PENAHANAN KERJA PERATURAN 44

2. EMOLUMEN

- TIDAK KURANG $\frac{1}{2}$ (50% - 100%)

3. TEMPOH

- SEHINGGA KES SELESAI
- BUDI BICARA PBTT – BOLEH DIHENTIKAN PADA BILA-BILA MASA

PENGGANTUNGAN KERJA PERATURAN 45

1. BOLEH DALAM 2 KEADAAN :

- SABITAN OLEH MAHKAMAH JENAYAH
- PERINTAH TAHANAN, BUANG NEGERI DSB

2. EMOLUMEN

- TIDAK BIBAYAR (TIDAK BERHAK MENERIMA EMOLUMEN)

3. TEMPOH

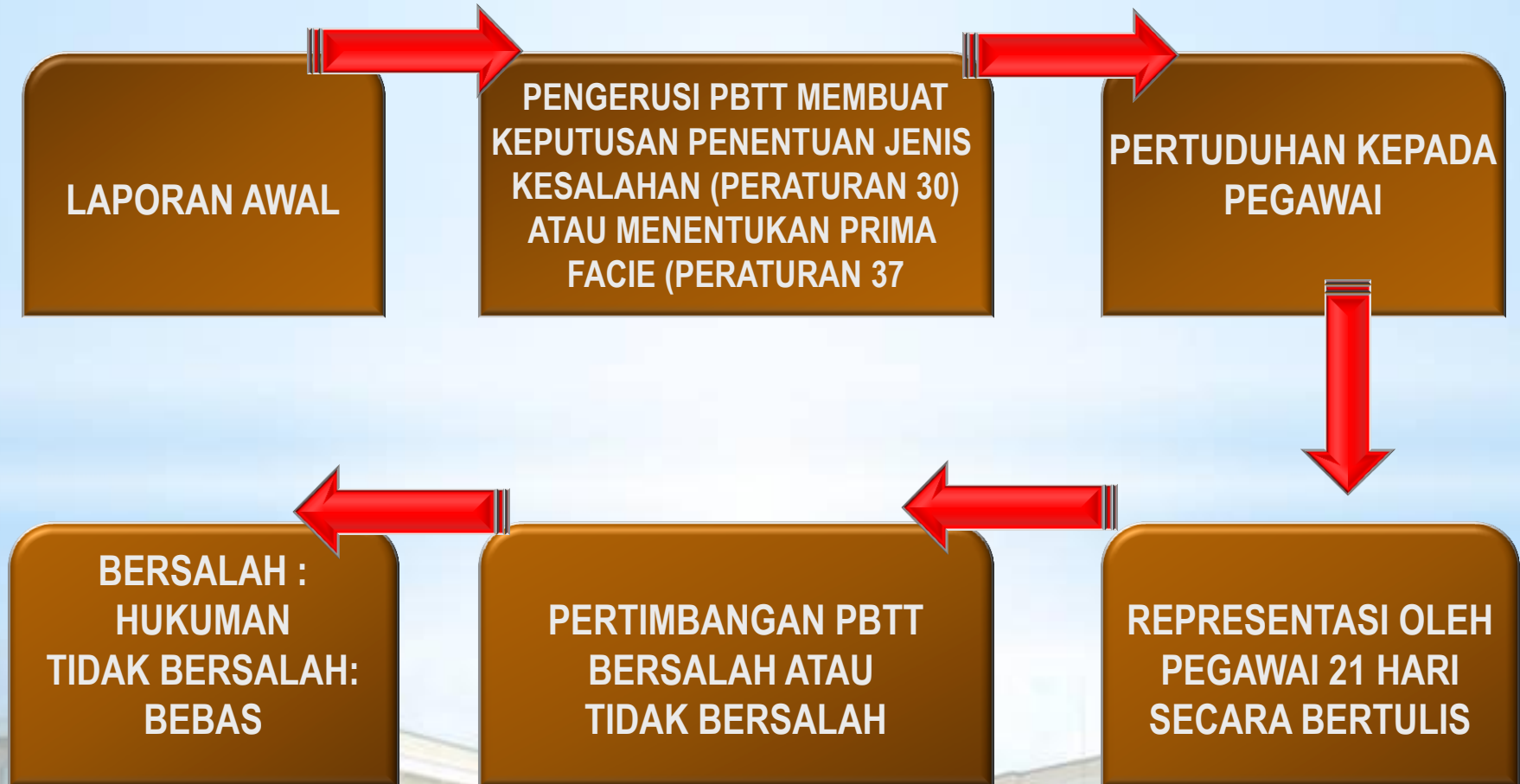
- TEMPOH SEHINGGA PBTT MEMBUAT KEPUTUSAN KES TERSEBUT

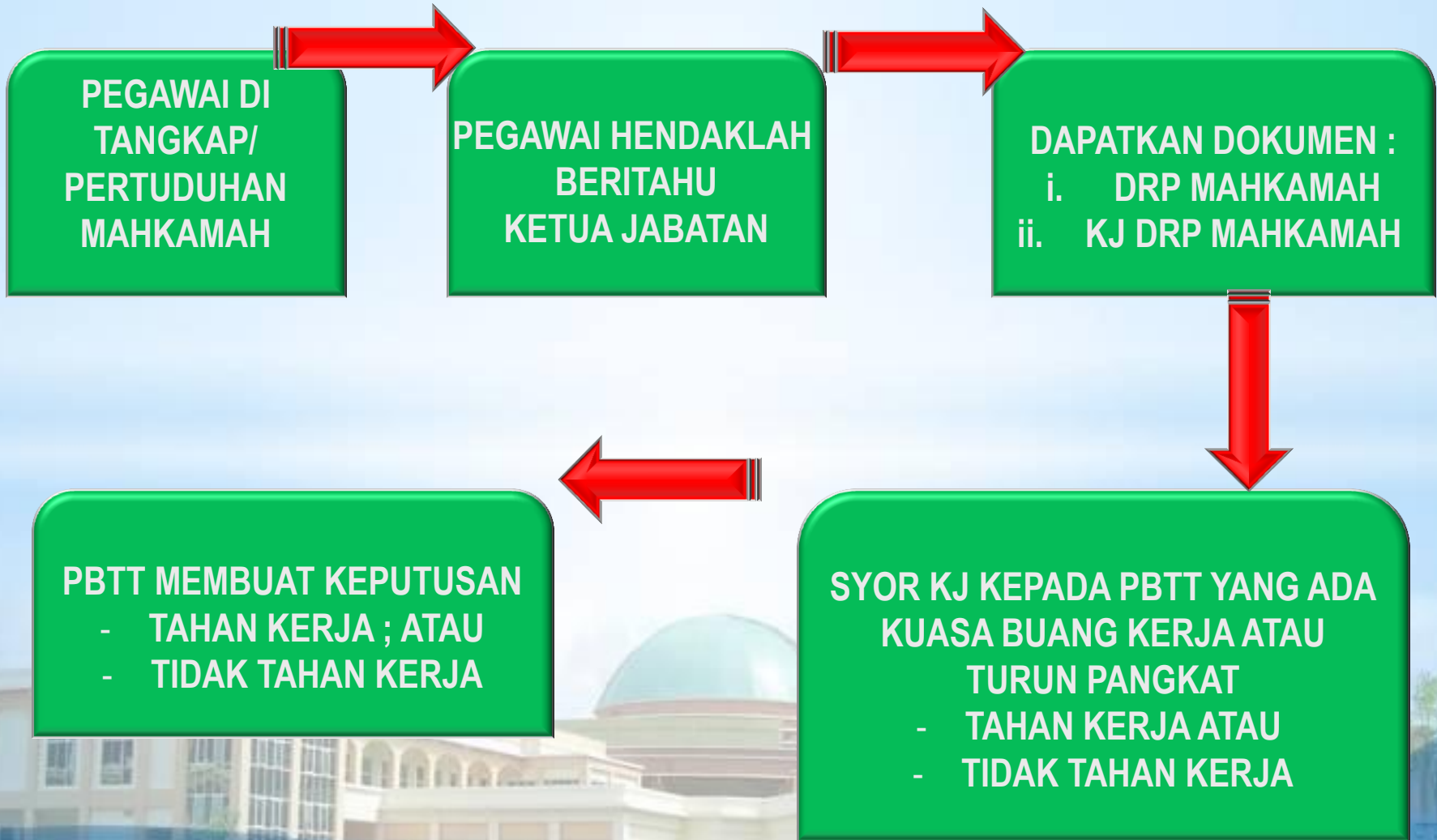
PROSEDUR-PROSEDUR TATATERTIB

PROSEDUR KES TATATERTIB BIASA (PERATURAN 35, 36 DAN 37)

PROSEDUR KES PERBICARAAN DAN SABITAN JENAYAH (PERATURAN 28, 29 DAN 33)

- **DISABITKAN .....GANTUNG KERJA**
- **PERAKUAN / SYOR KJ KPD PBTT**
  - **Setakat mana menjatuhkan reputasi**
  - **Samada pegawai**
    - Patut dibuang kerja atau diturunkan pangkat;**
    - Patut dihukum dengan apa-apa hukuman selain buang kerja atau turun pangkat;**
    - Patut ditamatkan demi kepentingan awam; atau**
    - Tiada hukuman dan dibebaskan.**
- **PERTIMBANGAN/KEPUTUSAN PBTT**
  - Patut dibuang kerja atau diturunkan pangkat;**
  - Patut dihukum dengan apa-apa hukuman selain buang kerja atau turun pangkat; atau**
  - Tiada hukuman dan dibebaskan**

EMOLUMEN ??????

PROSEDUR KES TAHANAN PERATURAN 32 DAN 33

- **DITANGKAP**
- **SETELAH PERINTAH TAHANAN DIKELUARKAN**
  - Gantung kerja oleh PBTT
- **PERAKUAN / SYOR KJ KPD PBTT**
  - Setakat mana menjatuhkan reputasi
  - Samada pegawai
    - i. Patut dibuang kerja atau diturunkan pangkat;
    - ii. Patut dihukum dengan apa-apa hukuman selain buang kerja atau turun pangkat;
    - iii. Patut ditamatkan demi kepentingan awam; atau
    - iv. Tiada hukuman dan dibebaskan.
- **PERTIMBANGAN/KEPUTUSAN PBTT**
  - i. Patut dibuang kerja atau diturunkan pangkat;
  - ii. Patut dihukum dengan apa-apa hukuman selain buang kerja atau turun pangkat; atau
  - iii. Tiada hukuman dan dibebaskan

EMOLUMEN ?????

PROSEDUR KES TIDAK HADIR BERTUGAS/ TIDAK DAPAT DIKESAN (PERATURAN 26)

PROSEDUR PENAMATAN DEMI KEPENTINGAN AWAM (PERATURAN 49)

PERAKUAN
DRPD
- KERAJAAN
- PBTT
- KJ

MEMORANDUM
- PEGUAM
NEGARA

KPPA

Y.A.B
PERDANA
MENTERI

SPB YDP
AGONG

PROSEDUR SURCAJ (PERATURAN 51)

1. PERAKUAN/SYOR PERBENDAHARAAN

2. PENENTUAN KES PRIMA FACIE OLEH PENERUSI PBTT

3. PERTUDUHAN DIBAWAH SEKSYEN 18, AKTA PROSEDUR KEWANGAN 1957

4. REPRESENTASI PEGAWAI

- 21 HARI
- SECARA BERTULIS

5. PERTIMBANGAN PBTT

- BERSALAH – KENAKAN SURCAJ;
- ATAU TIDAK BERSALAH – TIDAK DIKENAKAN SURCAJ

HUKUMAN TATATERTIB

AMARAN

DENDA

LUCUT HAK EMOLUMEN

TANGGUH PERGERAKAN GAJI

TURUN GAJI

TURUN PANGKAT

BUANG KERJA

PENJELASAN HUKUMAN TATATERTIB

HUKUMAN	PENJELASAN
AMARAN	SATU BENTUK PERINGATAN
DENDA	MAKSIMUM 7 HARI EMOLUMEN
LUCUT HAK EMOLUMEN	TIADA HAD, SESUAI DENGAN KESALAHAN TIDAK HADIR BERTUGAS
TANGGUH PERGERAKAN GAJI	BAGI TEMPOH 3, 6, 9 ATAU 12 BULAN
TURUN GAJI	MINIMUM 1 PERGERAKAN GAJI SELAMA 12 BULAN, MAKSIMUM 3 PERGERAKAN GAJI SELAMA 36 BULAN
TURUN PANGKAT	TIDAK TERHAD. TERTAKLUK KPD SKIM PERKHIDMATAN YANG SAMA DAN KUMPULAN YANG SAMA
BUANG KERJA	DIKELUARKAN DARI PERKHIDMATAN AWAM

DASAR KENAIKAN PANGKAT BAGI PEGAWAI YANG DKENAKAN HUKUMAN TATATERTIB

HUKUMAN	TEMPOH TIDAK LAYAK DIPERTIMBANGKAN UNTUK KENAIKAN PANGKAT
AMARAN	12 BULAN
DENDA	18 BULAN
LUCUT HAK EMOLUMEN	24 BULAN
TANGGUH PERGERAKAN GAJI	30 BULAN
TURUN GAJI	36 BULAN
TURUN PANGKAT	48 BULAN

RAYUAN TATATERTIB

- SESEORANG PEGAWAI YANG TELAH DIKENAKAN HUKUMAN TATATERTIB BOLEH MEMBUAT RAYUAN KEPADA LEMBAGA RAYUAN TATATERTIB (LRTT) DALAM TEMPOH 14 HARI KEPUTUSAN DITERIMA OLEH PEGAWAI
- LRTT YANG DIMAKSUDKAN IALAH SPA/SPP
- RAYUAN DIKEMUKAKAN MELALUI KJ
- TIADA RAYUAN BAGI KES YANG DIPUTUSKAN OLEH SPA/SPP

KENAPA TINDAKAN TATATERTIB MESTI MENGIKUT PROSEDUR

- **TINDAKAN TATATERTIB MELIBATKAN HAK PELANGGARAN INDIVIDU**
- **PERKARA 8 – LAYANAN SAMARATA**
- **PERKARA 135(2) – HAK UNTUK DIDENGAR**
- **PBTT MENJALANKAN TUGAS SEPARA KEHAKIMAN**
- **KEPUTUSAN PBTT BOLEH DISEMAK OLEH MAHKAMAH (ATAS PERMOHONAN PEGAWAI**
- **KEPUTUSAN PBTT BOLEH DIRAYU DAN LRTT AKAN MELIHAT DARI ASPEK PROSEDUR/TEKNIKAL**
- **KETIDAKPATUHAN KEPADA PROSEDUR, TINDAKAN TATATERTIB TIDAK DAPAT DIPERTAHANKAN**

KESIMPULAN

TINDAKAN TATATERTIB YANG BERKESAN ANTARA LAIN BOLEH DIUKUR SEJAUH MANA IANYA DAPAT DIPERTAHANKAN DARI SEGI UNDANG-UNDANG. JUSTERU ITU, TINDAKAN TATATERTIB HENDAKLAH MENGIKUT PROSEDUR YANG TELAH DIPERUNTUKAN DALAM PERATURAN/ UNDANG-UNDANG

**TERIMA
KASIH**